

PERSBERICHT

Lenny Vulperhorst (redactie), Praktische dromers. Over het vak van wethouder (Van Gennep, Amsterdam)

Het wethouderschap is een prachtig, maar moeilijk vak. Het zou zo moeten zijn dat de daarvoor best gekwalificeerde Nederlanders over elkaar heen buitelen om wethouder te worden. In dit boek wordt onderzocht wat iemand tot een goede wethouder maakt. Daarvoor komen burgemeesters, fractievoorzitters, topambtenaren, bestuurders van lokale organisaties en natuurlijk succesvolle wethouders zelf aan het woord. Daarnaast hebben meer dan 500 van de circa 1400 wethouders meegedaan aan een enquête om zo meer helderheid te krijgen over wat hen inspireert en irriteert.

Een aantal opvallende uitkomsten zijn:

- bestuursstijlen van mannelijke en vrouwelijke wethouders verschillen niet
- de bestuursstijl van wethouders in de grote steden is veel politieker
- als volgende carrièrestap wil 58% burgemeester worden
- in de 100.000+ steden ambieert 44% een functie als minister of staatssecretaris.
- wethouders in 100.000+ steden zijn zeer hoog opgeleid (63% WO en WO+)
- de jongste wethouders kom je tegen in de 100.000+ steden
- vrouwelijke wethouders zijn sterker vertegenwoordigd in de kleinste gemeenten en 50.000+ steden
- 45% van de wethouders is afkomstig uit de profitsector
- bijna de helft van de wethouders uit de profitsector verdiende daarvoor meer.

Wethouders zijn dromers. Zij willen de wereld verbeteren. Voordat zij beginnen met hun functie weten ze meestal heel goed wat ze willen en hoe ze dat willen bereiken. Eenmaal op hun zetel blijkt het minder eenvoudig om die dromen te realiseren. Van alles zit in de weg. Er is geen geld. Procedures stagneren. Ambtenaren werken tegen. In het college vangen wethouders elkaar vliegen af. De eigen politieke fractie in de raad biedt verzet. Maatschappelijke instellingen of private partijen liggen dwars. Burgers komen in opstand. Gelukkig zijn er wethouders die deze hindernissen handig nemen. Moderne wethouders hebben ambities en proberen die te verbinden met wat er in de stad leeft. Juist die wethouders slagen er in hun dromen te realiseren.

Natuurlijk weet een wethouder in deze benadering goed wat hij wil bereiken. Hij heeft een eigen koers, maar weet als geen ander dat hij vooral niet te eigengereid moet zijn en niet teveel tegen de raad in moet gaan, tenzij hij grote steun van burgers heeft. Juist de verbinding met de samenleving is cruciaal. Een wethouder redeneert niet primair vanuit het bestuur of vanuit (de belangen van) het ambtelijk apparaat, maar vanuit burgers, bedrijven en instellingen. Prioriteit ligt dan ook bij de buitenwereld. Het contact met de burger en met bedrijven is geen restpost en beperkt zich niet tot het wekelijks spreekuur. Burgers en bedrijven willen de wethouder zien, problemen kunnen aankaarten en gehoord worden. Dit directe contact helpt om eigen ervaringen te relativiseren en een nieuwe frisse blik te creëren. Het is tevens voorbeeldgedrag in de richting van ambtenaren. Zo worden ambtenaren aangespoord om verbinding te maken met de samenleving. Echt te gaan ervaren, kijken wat er gebeurt en zo een nieuw referentiekader te ontwikkelen. Horizontale netwerken zijn zowel voor de wethouder als zijn ambtenaren essentieel. Het gaat om kennen en gekend worden. Een wethouder moet weten wie hij op welk moment nodig heeft.

Wat daar voor nodig is beschrijven de auteurs Barbara Besancon, Herman de Liagre Böhl, Koen Bron, Dave van Ooijen, Arjan Vliegenthart en Lenny Vulperhorst (redactie). De auteurs kennen de lokale overheid goed. Als onderzoeker, adviseur of historicus. Praktijkervaringen van de auteurs, hun visie dat het politieke primaat lokaal hersteld moet worden en opvattingen hoe wethouders hun dromen effectief om kunnen zetten in praktisch handelen, komen in dit boek samen.

Voor meer informatie: Lenny Vulperhorst (030-2363034; 0653405515)

Bijlage

Vrouwelijke wethouders

Vrouwelijke wethouders zijn jonger. Bijna een kwart van de mannen is ouder dan 60. Bij de vrouwen is dat 10%. Vrouwen zijn beter vertegenwoordigd in de kleinste gemeenten en de grotere steden. Vrouwen hebben veel minder vaak al langer de ambitie gehad om wethouder te worden. Bij mannen is dat een kwart, bij vrouwen ruim 10%. Sinds kort kunnen wethouders van buiten de gemeente komen. Bij vrouwen komt dat veel meer voor dan bij mannen (bijna 10% vs. 5%). Vrouwen zijn misschien ook daarom wel veel minder goed voorbereid op het wethouderschap: 12% zegt 'goed voorbereid' te zijn versus 27% bij de mannen. Mannen zijn bijna twee keer zo vaak afkomstig uit de profitsector. Vrouwen zeggen er financieel sterker op vooruit te zijn gegaan dan mannen. De ambities van mannen en vrouwen na het wethouderschap zijn nagenoeg gelijk. Burgemeester willen ze allebei worden; vrouwen kiezen er daarnaast vaker voor topambtenaar te willen worden. Overigens zijn vrouwen veel optimistischer over het vinden van een baan na het wethouderschap dan mannen. Qua bestuursstijlen verschillen mannen en vrouwen niet. Ook wanneer hen gevraagd wordt naar sterke punten zijn er niet zulke grote verschillen. Vrouwen zijn meer van het inspireren, letten beter op de omgeving en hameren minder op hun ambities. Opvallend is wel dat twee derde van de mannen hun positie in het college als (zeer) sterk typeert, terwijl vrouwen bescheidener zijn en zeggen dat hun positie vergelijkbaar is met die van de andere collegeleden. Overigens zijn vrouwen succesvoller in het afdwingen van hun favoriete portefeuille dan mannen. Vrouwen zijn wel weer korter wethouder.

Vrouwen vinden contacten met burgers, bedrijven, maatschappelijke instellingen en de eigen fractie vooral leuk. Mannen spreken eerder over noodzakelijk. Vrouwen hebben de meeste contacten met maatschappelijke instellingen. Mannen met burgers. Sowieso lijkt het er op dat vrouwen meer lol in het wethouderschap hebben dan mannen. Ze krijgen veel meer steun van het thuisfront en hebben er veel minder last van dan mannen dat ze 'veel kritiek en weinig complimentjes' krijgen.

Voor meer informatie: Lenny Vulperhorst (030-2363034; 0653405515)

Wethouders in grote steden

Hoe groter de stad, hoe jonger de wethouder. In de 100.000+ steden is een derde van de wethouders jonger dan 45 jaar. Ook vrouwen zien we vaker in de grotere gemeenten. Het opleidingsniveau van wethouders in de 100.000+ steden is hoog. Bijna twee derde heeft een opleiding op minimaal WO-niveau. Gemiddeld is dat voor Nederlandse wethouders 40%. Slechts 4% van de wethouders in de 100.000+ steden heeft een opleiding op (V)MBO, HAVO of VWO niveau. De helft van de wethouders is afkomstig uit de profitsector en bijna een kwart uit de non-profitsector. Voormalig ambtenaren worden zelden wethouder in de 100.000+ steden. Wethouders realiseren zich de kwetsbaarheid van hun ambt. Meer dan de helft ziet wel hoe het zal lopen. Wethouders in deze steden zijn daarbij ook veel optimistischer over hun carrièreperspectief. Bijna de helft denkt gemakkelijk een nieuwe baan te kunnen vinden. 61% denkt aan het burgemeesterschap. 33% aan gedeputeerde of topambtenaar. En 44% ambieert een functie als minister of staatssecretaris.

In de grote steden komt 13% van de wethouders van buiten en was slechts 47% daarvoor gemeenteraadslid. Wethouders in grote steden beschouwen zich ook iets minder voorbereid op het vak dan de andere wethouders. Ze krijgen ook minder vaak hun favoriete portefeuille dan wethouders in andere gemeenten.

De bestuursstijl van wethouders in de 100.000+ steden wijkt sterk af. Twee keer zoveel wethouders dan gemiddeld zeggen gedreven te zijn door politieke ambities. En een rol als superambtenaar (die landelijk heel veel voorkomt) willen ze niet. Ook hun succesfactoren

omschrijven deze wethouders anders. Het gaat om inhoudelijke kennis, politieke handigheid en ambities. Datzelfde geldt voor hun sterke punten. Inspireren, slagvaardig zijn, innovaties losmaken en omgevings sensitiviteit scoren hoger. Evenals hun vermogen 'groot' en 'klein' te kunnen denken en handelen. En dat ook nog eens snel te doen. Op alle fronten lijken ze bovendien veel lol in hun werk te hebben, ook al is hun werk natuurlijk fysiek zwaar en is er veel tegenstand.

Voor meer informatie: Lenny Vulperhorst (030-2363034; 0653405515)

Wethouders uit het bedrijfsleven

Er zijn opmerkelijk veel wethouders afkomstig uit het bedrijfsleven. En je komt ze in alle grootteklassen van gemeenten tegen. Gemiddeld 45%. Ze zijn vaak iets ouder en vaker mannelijk. Ze hebben bovendien een aanzienlijk lagere opleiding (24% van hen heeft een opleiding op (V)MBO, HAVO of VWO niveau.

Ondernemers denken zich na het wethouderschap goed te kunnen redden. 44% zelfs als zelfstandig ondernemer. Opmerkelijk is dat ze meer ambities hebben na hun wethouderschap dan collega's met een publieke of non-profitachtergrond. 63% wil burgemeester worden versus 54%. 18% gedeputeerde en 15% minister tegenover respectievelijk 11% en 9%. Topambtenaar willen ze daarentegen minder vaak worden.

Bijna de helft van de wethouders uit het bedrijfsleven verdiende in hun vorige functie meer dan als wethouder. Bij wethouders met een publieke of non-profitachtergrond verdient bijna 40% meer.

Wat hun bestuursstijl betreft kiest bijna de helft van de wethouders uit het bedrijfsleven voor die van de superambtenaar.

Voor meer informatie: Lenny Vulperhorst (030-2363034; 0653405515)